

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoP/116/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3522201341
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:3522201341.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členiek senátu Mgr. Silvie Tisovej a JUDr. Miriam Štillovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: B. T., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, dieťa rodičov: matka A. T., pobytom J. I. XXX, a otec U. S., pobytom S. J., G. XXX/XX, právne zastúpený Mgr. Viliamom Parákom, advokátom so sídlom v E. A. nad K., D. XXXX/X, v konaní o návrhu matky na zvýšenie výživného, na odvolanie otca voči rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 8P/33/2022 - 286 zo dňa 10.05.2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 8P/33/2022 - 286 zo dňa 10.05.2023 Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (od 01.06.2023 Okresný súd Trenčín, pracovisko Nové Mesto nad Váhom, ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) vo výroku I. zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletého („mal.“) B. zo sumy 60 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne s účinnosťou od 28.04.2022. Vo výroku II. otca zaviazal zaplatiť nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 28.04.2022 do 30.04.2023 vo výške 1 210 eur v 30 eur mesačných splátkach spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou rozsudku pod stratou výhody splátok. Vo výroku III. podotkol, že dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 9P/233/2014 - 71 zo dňa 18.09.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19CoP/74/2015 - 95 zo dňa 03.03.2016. Vo výroku IV. vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Prvostupňový súd poukázal na to, že vyživovacia povinnosť otca voči mal. B. bola naposledy upravená vyššie označenými rozsudkami v sume 60 eur mesačne s účinnosťou od 27.03.2014. V čase poslednej úpravy výživného mal otec príjem len z opatrovateľského príspevku svojej matky vo výške 94,21 eur, vlastnil byt a pozemok pod domom na základe darovacej zmluvy z roku 2015 a platil výživné na mal. B. vo výške 55 eur mesačne. Rodičia, s ktorými žil v spoločnej domácnosti, mali príjem 403,64 eur a 403,36 eur. Prvostupňový súd v tom čase prihliadol ku skutočnosti, že otec je vyučený strojár - obrábač kovov, od novembra 1995 nebol nikde zamestnaný a poukázal na zásadu potenciality príjmov. Matka bola zamestnaná s príjmom 738,80 eur, žila v spoločnej domácnosti s maloletým a so svojou matkou, jej náklady na bývanie dosahovali 280 - 300 eur. Mal. B. navštevoval 4. ročník základnej školy.

Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že od poslednej úpravy výživného došlo k zmene pomerov, uplynulo 7,5 roka, maloletý navštevuje 2. ročník strednej školy, a teda nepochybne sa zvýšili výdavky na jeho starostlivosť, školskú dochádzku, na cestovné a školské potreby. Zohľadnil aj výdavky na zabezpečenie primeraného bývania, konštatujúc, že matka nemá žiadnu ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Otec býva v spoločnej domácnosti so svojou partnerkou a jej mal. deťmi, v byte, ktorý

nadobudol na základe darovacej zmluvy, pričom jeho výdavky na bývanie sú štandardné. Ďalej je spoluvlastníkom rodinného domu a príslušného pozemku v podiele 1/3 a je tiež spoluvlastníkom ďalších pozemkov v katastrálnom území („k. ú.“) S. J., ktoré nadobudol darovacou zmluvou v roku 2016. Otec je dlhodobo nezamestnaný, údajne bez príjmu, pričom naposledy bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie od 06.03.2018 do 16.07.2019. Vyživovacia povinnosť voči mal. B. v sume 55 eur mu zanikla.

Súd prvej inštancie konštatoval, že zvýšenie príjmu matky nepovažuje za dôvod pre zníženie rozsahu vyživovacej povinnosti otca, ktoré aktuálne predstavuje 2 eurá denne. Otec sa o maloletého nezaujíma, nad rámec výživného nič neplatí. Súd prvej inštancie nevzhladol dôvod, pre ktorý by otec nemal byť zamestnaný. Hoci tento v konaní tvrdil, že má zdravotné problémy a predložil aj lekárske potvrdenie, z ktorých dôkazov vyplývajú určité obmedzenia na strane otca pri hľadaní zamestnania, tieto podľa názoru súdu prvej inštancie nie sú takého charakteru, aby otcovi znemožnili zamestnať sa. Poukázal pritom na rozhodnutie Sociálnej poisťovne Bratislava zo dňa 24.03.2023, ktorým bola žiadosť otca o invalidný dôchodok zo dňa 14.02.2023 zamietnutá, pretože podľa odborného posudku posudkového lekára sociálneho poistenia zo dňa 14.02.2023 nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2023 Z. z., keďže pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Aj keď otec nemá dlhodobo riadne zamestnanie, z ktorého by mu plynul pravidelný príjem, podľa súdu prvej inštancie z celého dokazovania vyplynulo, že otec dlhodobo nerieši svoju situáciu vo vzťahu k vyživovacej povinnosti voči maloletému. Predložením potvrdení od zamestnávateľov preukazujúcich, že z dôvodu jeho zdravotného stavu nemôžu otca zamestnať, s poukazom na dĺžku času jeho nezamestnanosti, otec nepreukázal skutočný záujem sa riadne zamestnať. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie na strane otca vychádzal z potenciálneho príjmu, poukazujúc na správu spoločnosti J., a.s., podľa ktorej aj v prípade zhoršeného zdravotného stavu by bolo možné otcovi ponúknuť prácu skladníka, resp. vodiča vysokozdvížneho vozíka (s priemernou hrubou mesačnou mzdou 816 eur), predavača (720 eur) alebo administratívneho pracovníka (904 eur). Ustálil, že otec by tak mohol dosiahnuť príjem od 720 do 900 eur brutto (580 - 700 eur netto) mesačne. Z takto získaného potenciálneho príjmu otca spolu s nepravidelným príjmom z kynologickej činnosti (podľa tvrdení otca cca 150 až 200 eur mesačne), je podľa názoru súdu prvej inštancie v možnostiach otca prispievať na maloletého zvýšeným výživným v sume 160 eur mesačne, t. j. 5,30 eur denne, ktorá nepokryje ani dennú stravnú jednotku maloletého, nachádzajúceho sa už vo veku blízkomu dospelosti. Súdu prvej inštancie považoval za potrebné uviesť, že pokiaľ je otec vyučený ako obrábač kovov - sústružník, avšak v tomto odbore nikdy nepracoval ani nebol zamestnaný, mal už v minulosti zvážiť zmenu, resp. zvýšenie svojej kvalifikácie a obdobie nezamestnanosti na to využiť. Ďalej považoval za potrebné zohľadniť, že otec nadobudol byt, v ktorom býva, na základe darovacej zmluvy, pričom matka zabezpečila bývanie (i maloletému) kúpou bytu v roku 2020 na hypotéku (s mesačnou splátkou 280 eur). Prihliadol tiež k tomu, že otec je spoluvlastníkom rodinného domu v k. ú. S. J., ako i pozemkov, ktoré nadobudol darovacou zmluvou zo dňa 18.09.2015.

Nedoplatok vo výške 1 210 eur vypočítal rozdiel medzi dosiaľ určeným a zvýšeným výživným za obdobie od podania návrhu do konca apríla 2023.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec prostredníctvom svojho právneho zástupcu tvrdiac, že počas celého konania sa vykonávanie dôkazov uberalo len jediným smerom, a to k zisteniu, či sa otec môže zamestnať, kde a s akým príjmom. Uznal, že výživné na maloletého je nutné zvýšiť, avšak na sumu 120 eur t. j. doterajšie výživné 60 € zvýšené cca o sumu (55 eur), ktorú otec doteraz platil na výživu na druhého syna B. S.. Takto určené výživné by zodpovedalo možnostiam otca a nevystavilo ho prípadnému trestnému stíhaniu pre neplatenie výživného a zároveň by korešpondovalo so zvýšením príjmu na strane matky.

Podľa jeho názoru okolnosť, že je dlhodobo nezamestnaný, nastala z objektívnych dôvodov, jeho dlhodobo zlý zdravotný stav mu znemožňuje nájsť si zamestnanie, čo preukázal dokladmi o hľadaní si zamestnania a zdravotnou dokumentáciou. Podal žiadosť na Sociálnu poisťovňu o priznanie invalidného dôchodku, ktorá však bola zamietnutá, pričom voči tomuto rozhodnutiu podal otec odvolanie. Podľa neho mal súd prvej inštancie zohľadniť jeho zlý zdravotný stav, ktorý mu neumožňuje nájsť si zamestnanie, nakoľko nemôže vykonávať prácu vo vynútenej polohe, so zvýšenou fyzickou záťažou, v zmenách, v stojí, ani vo vlhkom prostredí, čo objektívne vyplynulo z lekárskeho správ.

Otec taktiež predložil viacero písomných potvrdení, podľa ktorých si prácu hľadal, no do zamestnania ho neprijali. Ďalej považoval za nesprávny postup súdu prvej inštancie, ktorý vychádzal pri určovaní

potenciálneho príjmu otca (720 - 900 eur) a výživného 160 eur výlučne z pracovných ponúk, ktoré si sám zabezpečil, majúc za to, že takýto postup je možné uplatniť iba pri rodičoch, ktorí špekulatívne nechcú pracovať, čo nie je jeho prípad.

Poukázal, že pracovná ponuka od spoločnosti J., a.s. nezodpovedá jeho zdravotným obmedzeniam ani vzdelaniu. Obdobne to platí pre ostatné pracovné ponuky vyžiadané súdom prvej inštancie.

Za nedôvodné považoval otec tvrdenie súdu prvej inštancie, podľa ktorého už v minulosti si mohol zvyšovať svoju kvalifikáciu absolvovaním rôznych kurzov, nadstavbou, maturitou, nakoľko prekážkou pre zamestnanie otca nie je vzdelanie, ale objektívne a výlučne jeho nepriaznivý zdravotný stav. Ďalej namietal, že sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal námietkami otca o nedostatočnej starostlivosti matky, ktorá výchovu maloletého nezvláda, tento má problémy v škole, požíva alkohol, ako aj iné omamné látky. Tiež zistil, že maloletý nebýva s matkou, ale striedavo u matky a starej matky.

Podľa názoru otca na určenie výživného nemôže mať vplyv ani vlastníctvo bytov a pozemkov, nakoľko tieto mu boli darované, resp. pochádzajú z dedičstva po rodičoch. Ďalej argumentoval nepravdivosťou príjmov (vrátane kynologickej činnosti), ako aj celkovou finančnou situáciou, nakoľko žije v neprerobenom byte po rodičoch, s partnerkou, ktorá pokrýva všetky náklady na domácnosť a od ktorej je de facto finančne závislý, a jej maloletými deťmi. Podľa otca súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie takými skutočnosťami, ktoré buď nemajú na určenie výživného žiaden vplyv, resp. sú nedôvodné a neopodstatnené. Na základe toho navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. K podanému odvolaniu sa matka vyjadrila v tom smere, že dokazovanie sa neuberalo iba jedným smerom. Podľa jej názoru je otec schopný platiť oveľa vyššie výživné, než určil súd, aj keď je nezamestnaný, pretože má príjem. Poprela tvrdenie otca, že všetko financuje jeho priateľka, nakoľko kolízna opatrovníčka na mimosúdnom jednaní uviedla, že v zmysle tvrdení priateľky otca celú domácnosť financuje otec. Poukázala, že už v minulosti otec dokázal zaplatiť za omeškané výživné v jednej splátke viac ako 300 eur, resp. u exekútora aj viac ako 1 000 eur. Tvrдила, že otec si cvičením psov zabezpečuje nie malý príjem, keďže si môže dovoliť jazdiť na osobnom motorovom vozidle zn. Mercedes a chodiť dvakrát až trikrát ročne na dovolenku do zahraničia. Podľa nej zdravotný stav otca nie je taký zlý, ak mu Sociálna poisťovňa zamietla žiadosť o invalidný dôchodok; aj iní ľudia s oveľa väčšími zdravotnými problémami pracujú, pričom si prácu nehľadajú celý život ako otec. Aj v jej zamestnaní sú ústretoví voči osobám so zdravotnými ťažkosťami, majú dokonca chránenú dielňu. Podľa jej názoru sa otec nikdy neplánoval zamestnať.

Ďalej uviedla, že ako matka sa riadne stará o syna a výchovu zvláda s tým, že nejaké problémy sú spôsobené pubertou. Maloletý prospáva u starej matky, keď je matka na služobnej ceste a pod. Poukázala, že otec sa o dieťa nezaujímal, so synom nemá žiadny vzťah a nestretávajú sa, pričom do siedmich rokov posielal na jeho výživu 30 eur, neskôr 60,- eur mesačne. Napadnutý rozsudok navrhla potvrdiť.

4. K podanému odvolaniu otca a vyjadreniu matky sa kolízny opatrovník nevyjadril.

5. Otec sa k vyjadreniu podanému matkou nevyjadril.

6. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ v spojení s § 3 ods. 5 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“), preskúmal vec v intenciách ust. § 65 a § 66 CMP a postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP rozsudok prvoinštančného súdu podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

7. Podľa § 65 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 67 CMP, na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 28 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

8. Odvolací súd dospel k záveru, podľa ktorého súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, ktoré následne správne právne posúdil a pri rozhodovaní vychádzal zo zásad stanovených Zákonom o rodine týkajúcich sa vyživovacej povinnosti rodičov k maloletým deťom. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto len konštatuje správnosť jeho záverov, pričom uvádza, že otec v odvolaní neuviedol žiadne dôvody, ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový alebo právny stav, resp. s ktorými by sa už nevyporiadal súd prvej inštancie.

9. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že vzhľadom na prvostupňovým súdom zistený skutkový stav považoval taktiež za preukázané, že je v možnostiach a schopnostiach otca dosahovať mesačný príjem vo výške 720 až 900 eur brutto tak, ako to ustálil súd prvej inštancie, na základe dostupnej ponuky práce. Z vykonaného dokazovania nevyplýva žiadna okolnosť, ktorá by bránila otcovi zamestnať sa. Jeho argumentácia týkajúca sa zhoršeného zdravotného stavu neobstojí, pretože ako sám uviedol, nebol mu priznaný invalidný dôchodok, čo znamená, že nebol uznaný za osobu so zníženou pracovnou schopnosťou v podstatnom rozsahu (40 %). Napriek obmedzeniam, ktoré vyplývajú z otcom predložených lekárskejších správ (nevhodnou je práca vo vlhkom prostredí, vo vynútenej polohe, so zvýšenou fyzickou záťažou, v zmenách), existuje ešte pomerne široká škála pracovných ponúk, ktoré by mohol otec využiť a v ktorých by mohol dosiahnuť primeraný príjem. Výživné určené súdom prvej inštancie vzhľadom na zistený skutkový stav možno považovať za minimálne, a to najmä, ak osobnú starostlivosť o mal. dieťa vykonáva iba matka, otec sa na osobnej starostlivosti o dieťa vôbec nepodieľa a nad rámec dosiaľ určeného výživného neprispieva. Odvolací súd podčiarkuje, že otec by mal vynaložiť maximálne úsilie, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému synovi v primeranom rozsahu, ktorý zodpovedá potrebám dospievajúceho chlapca. Súčasne podotýka, že neuveril tvrdeniam otca, podľa ktorých ho dlhodobo živí jeho partnerka, ktorá sama má vyživovaciu povinnosť ešte k dvom mal. deťom.

10. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie postupoval správne, ak svoje dokazovanie zameral na príjmové a majetkové možnosti otca ako osoby povinnej na platenie výživného, v ktorom smere aj správne aplikoval vyšetrovaciu povinnosť súdu vyplývajúcu z ust. § 35, § 36 a čl. 6 CMP. Odvolací súd považuje za nedôvodnú námietku otca, podľa ktorej súd prvej inštancie postupoval nesprávne, ak prihliadol k jeho majetkovým pomerom a k vlastníctvu nehnuteľností, ktoré nadobudol darom alebo dedičstvom. Pre určenie výživného je irelevantné, na základe akej právnej skutočnosti osoba povinná na platenie výživného majetok nadobudne, t. j. či to bolo darom, kúpou alebo dedením. Podstatná je okolnosť vlastníctva nehnuteľného majetku, a to najmä v tom smere, či sú týmito zabezpečené bytové pomery osoby povinnej na platenie výživného, resp. či za určitých okolností je tento majetok speňažiteľný alebo inak využiteľný za účelom nadobudnutia príjmu, z ktorého by bolo možné hradiť výživné. V prejednávanej veci bolo preukázané, že otec býva v rodinnom dome, ktorý nadobudol dedením, a teda nemusí si zabezpečovať bývanie, či už vo forme hypotekárneho úveru alebo nájomnej zmluvy, čo jednoznačne znižuje jeho výdavky.

11. Námietky o nedostatočnej starostlivosti zo strany matky, resp. o užívaní alkoholu a omamných látok maloletým sú vo vzťahu k určaniu (zvýšeniu) vyživovacej povinnosti irelevantné a ako také nemajú vplyv na určenie výšky výživného. Navyše neboli v konaní preukázané, a to ani šetrením pomerov zo strany kolízneho opatrovníka. V neposlednom rade odvolací súd konštatuje, že otec v tejto súvislosti nepodal návrh o zmenu výchovného prostredia maloletého ani iné konanie neinicioval.

12. Pokiaľ otec navrhoval výživné vo výške 120 eur, ktoré približne zodpovedá súčtu doterajšej sumy výživného na mal. B. a na syna B., ktorá vyživovacia povinnosť otcovi zanikla v dôsledku úmrtia tohto dieťaťa, odvolací súd dáva do pozornosti, že toto výživné bolo určené v roku 2011 (rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 11P/79/2011 -46 zo dňa 06.10.2011), resp. v roku 2015 (rozsudok súdu prvej inštancie č. k.

9P/233/2014-71 zo dňa 18.09.2015), t. j. pred viac ako 8 rokmi, od kedy došlo k rastu životných nákladov jednak v dôsledku prirodzeného vývoja mal. B., ako aj v dôsledku inflácie, ku ktorým okolnostiam súd prvej inštancie správne prihliadol.

13. Odvolací súd v súhrne poukazuje na to, že otec sa svojou vlastnou pasivitou a dlhodobou nezamestnanosťou oberal o pracovné príležitosti, ktorá okolnosť nemôže ísť na ťarchu mal. dieťaťa. Preto aj poukazovanie súdu prvej inštancie na možnosť zvyšovať svoju pracovnú spôsobilosť/kvalifikáciu ďalším vzdelávaním bola namieste, a to najmä, ak sám otec tvrdí, že jeho zdravotný stav je zhoršený, a teda nemôže vykonávať práce, ktoré sú náročné po fyzickej stránke.

14. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá na ne nárok.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).